

KLIMAHAVER

KLIMAHAVER

***Klimahaver* refererer til alle aktiviteter, der kan forbedre kulstofbinding og opbevaring af vegetation i private haver. På den måde kan konventionelle haver omdannes til såkaldte klimahaver. De enkelte haver gør måske ikke den store forskel, men private boligområder udgør tilsammen en betydelig del af byarealet.**

Oplysningerne i dette hæfte er baseret på videnskabelig viden produceret i CO-CARBON forskningsprojektet og de praktiske erfaringer fra finske privatpersoner, der har lavet havearbejde i 2021-2023. Selvom hæftet er designet til private boligejeres behov, kan det også bruges i boligforeningers og erhvervsbygningers grønne områder. Hæftet gennemgår seks elementer i klimahaver relateret til vegetation, er tilgængeligt for alle beboere og giver anbefalinger om vedligeholdelse.

Hæftet kan stimulere beboernes ideer til, hvordan en almindelig have eller gård med kun små ændringer kan forvandles til en have/gård, der binder og lagrer kulstof.

SEKS NØGLEELEMENTER I KLIMAHAVER:

1. **Permeable overflader**

Hvor er havens vandgennemtrængelige, plantedækkede overflader?

2. **Flerlaget vegetation**

Er der områder i haven, hvor træer, buske og bunddækkende planter vokser sammen?

3. **Levende jord**

Er der plads i haven til orme og andre vigtige jordorganismer?

4. **Overdækket jordoverflade**

Hvor er de områder af haven, der jævnligt rives og luges?

5. **Kviste, blade og græsafklip**

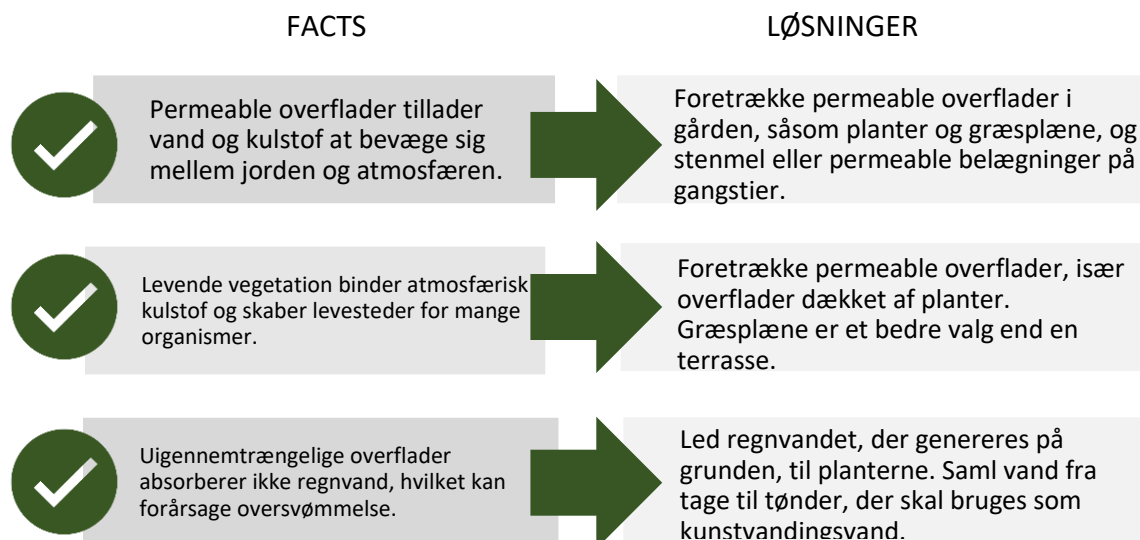
Hvor ender det organiske stof i haven?

6. **Multifunktionel vegetation**

Hvor mange forskellige opgaver har havens planter? Kan de også involvere kulstofbinding?

1. PERMEABLE OVERFLADER

Havens permeable, plantedækkede overflader skaber en interaktiv forbindelse mellem jord, vegetation og luft. Permeable overflader muliggør cirkulation af kulstof, næringsstoffer og vand gennem vegetationen og tillader jord-luft-interaktion og vandabsorption. Ugennemtrængelige overflader, såsom asfalt og tæt belægning, bryder forbindelsen.

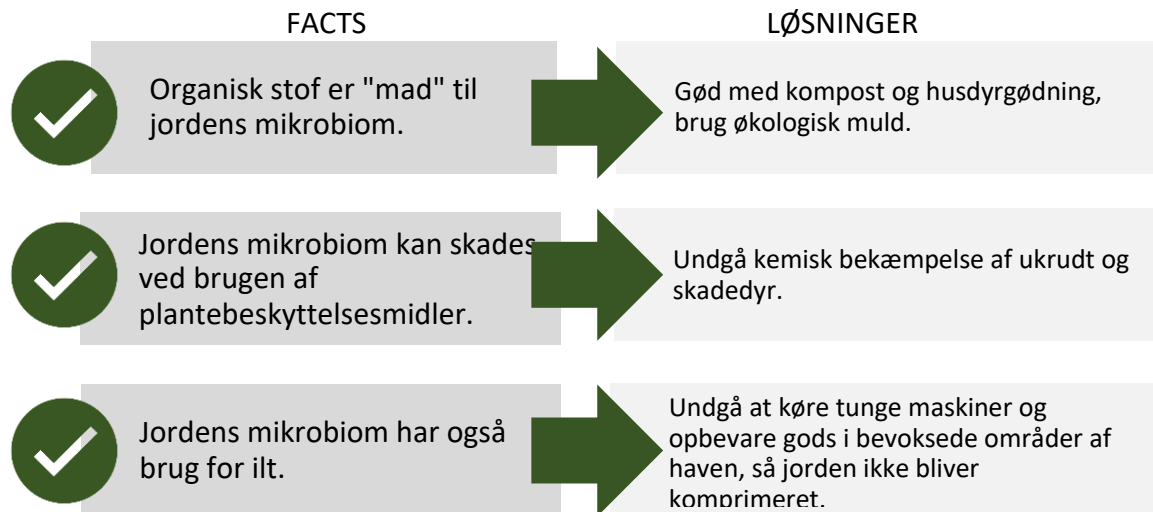
2. FLERLAGET VEGETATION

Planter optager kuldioxid fra atmosfæren gennem deres stomata i blade og nåle. Jo mere bladoverflade der er i haven, jo mere kuldioxid kan der bindes fra atmosfæren. Flerlaget betyder et planteareal, der kombinerer træer, buske og bunddækkeplanter i forskellige højder.

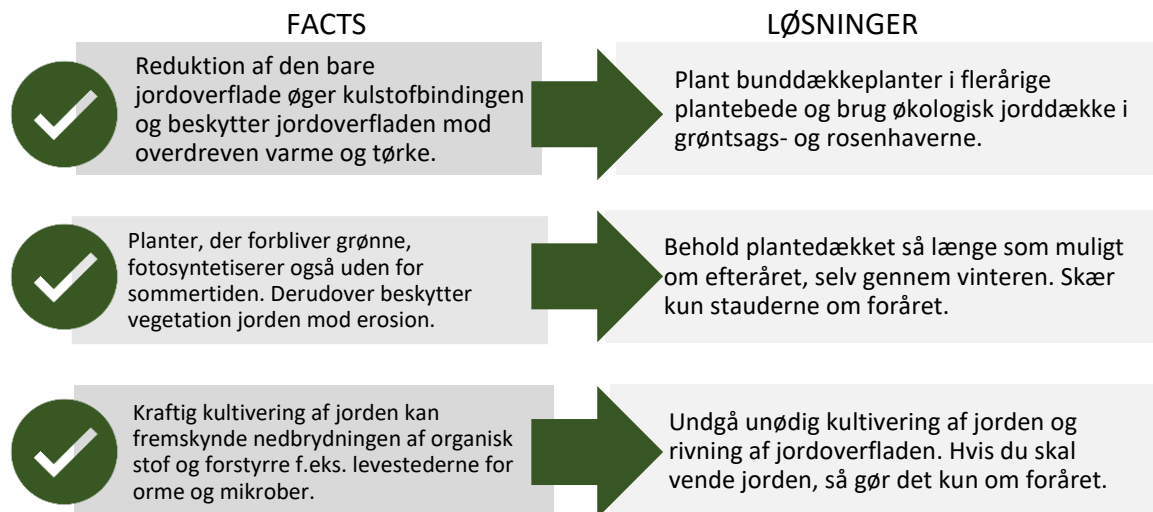
3 . LEVENDE JORD

Små organismer i jorden, såsom mikrober, er en del af kulstofkredsløbet. Mikroorganismer omdanner organisk kulstof til en permanent del af jordens kulstoflager, mens de frigiver kulstof tilbage til atmosfæren gennem respiration. Plantedække, et mangfoldigt rodsystem, organisk gødning og tilstrækkelig fugt giver et godt levested for jordens mikroorganismer.

4. DÆKKET JORDOVERFLADE

Den bare jordoverflade binder ikke atmosfærisk kulstof. Jorden under beplantninger, levende hegn og traditionelle rosenhaver er vant til at blive holdt bar. Pleje af køkkenhave har også været baseret på bar muldjord, for eksempel ved at luge rækker og vende jorden om efteråret.

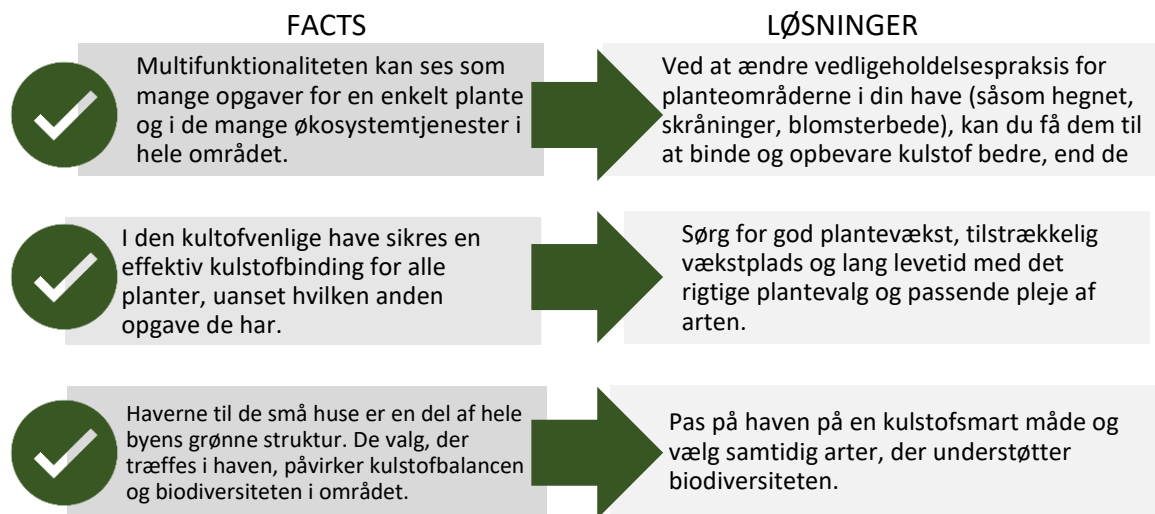
5. KVISTE, BLADE OG GRÆSAFKLIP

Kulstof lagret i forskellige dele af planten bør ikke fjernes fra haven. Døde dele af træer og buske og blødere vækst fra samme år nedbrydes med forskellig hastighed, så de kan bruges på forskellige måder i gården. En kompost er ikke altid nødvendig for at genbruge biomasse på stedet.

6. MULTIFUNKTIONEL VEGETATION

Haveplanter har forskellige funktioner. Multifunktionalitet betyder at kombinere forskellige funktioner i en enkelt plante. Planter kan fungere både som rumafgrænsere, afskærmning, dekoration, nytteplanter m.v. på samme grund. Samtidig leverer de økosystemtjenester, hvoraf en er kulstofbinding. Kulstofbinding fungerer bedst, når vegetationen trives.

Mere information: cocarbon.fi

Tekst:

Outi Tahvonen / Häme University of Applied Sciences,
Finland

outi.tahvonen@hamk.fi

Projektleder:

Prof. Leena Järvi / Helsinki Universitet, Finland

leena.jarvi@helsinki

Udgivelsesår: 2023

UNIVERSITY OF
COPENHAGEN

ILMATIETEEN LAITOS
METEOROLOGISKA INSTITUTET
FINNISH METEOROLOGICAL INSTITUTE

